

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) เพื่อศึกษาการใช้บริการสุขภาพและภาวะความเจ็บป่วย เหตุผลการเลือกใช้สถานบริการของประชาชนที่มีและใช้สิทธิบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) ตามการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ตำบลวังผาง ตำบลหนองล่องและตำบลหนองขวง กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน มีรายละเอียดวิธีดำเนินการศึกษาดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การศึกษาการใช้บริการสุขภาพและภาวะความเจ็บป่วย

ศึกษาจากฐานข้อมูลประชากรที่มาใช้บริการ ผู้ที่อาศัยอยู่ในกิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน ขึ้นทะเบียนกับเครือข่ายบริการสุขภาพป่าซาง – เวียงหนองล่อง ปี 2548 และใช้บริการสุขภาพในหน่วยบริการประจำที่เป็นสถานพยาบาลประจำตัวและครอบครัวได้แก่ 1) ศูนย์สุขภาพชุมชนดงหลวง 2) ศูนย์สุขภาพชุมชนหนองขวง 3) โรงพยาบาลป่าซาง จังหวัดลำพูน 4) โรงพยาบาลจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ฐานข้อมูลที่ศึกษาเป็นข้อมูลการบริการผู้ป่วยนอก ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2548 ถึง 31 มีนาคม 2548 จำนวน 4,257 คน

2. การศึกษาเหตุผลการเลือกใช้สถานบริการเมื่อเจ็บป่วย

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาสุ่มเลือกจากประชากรในพื้นที่กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง จ.ลำพูน ที่มารับบริการในระหว่างวันที่ 1 มกราคม–31 มีนาคม 2548 ด้วยโรคเฉียบพลันหรือโรคเรื้อรัง ไม่รวมการรับบริการตรวจครรภ์ การคลอดและอุบัติเหตุ

2.2 ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (1967) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 367 คน เก็บข้อมูลเพิ่มเติมเป็น 370 คน

2.3. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นหาสัดส่วน (stratified proportion sampling) โดยนำจำนวนผู้มาใช้บริการในแต่ละสถานบริการสาธารณสุขมาสุ่มแบ่งชั้นหาสัดส่วนจากนั้นนำผู้ให้บริการของแต่ละหมู่บ้านในแต่ละสถานบริการมาแบ่งชั้นหาสัดส่วนอีกครั้ง แล้วนำสัดส่วนที่ได้มา

สุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) โดยใช้วิธีจับสลากรายชื่อของผู้ใช้บริการแบบแทนที่ให้ได้ตามสัดส่วนที่คำนวณได้ในแต่ละหมู่บ้าน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แบบฟอร์มบันทึกข้อมูลการใช้บริการสุขภาพ ประกอบด้วย ชื่อสกุล เพศ อายุ ที่อยู่ รหัสบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) รหัสสถานบริการ จำนวนครั้งการเจ็บป่วยและ สาเหตุ/โรคที่มาใช้บริการสุขภาพ

2. แบบสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไป ภาวะความเจ็บป่วยและ เหตุผลในการเลือกใช้บริการเมื่อเจ็บป่วย มีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิการรักษา และความสะดวกในการเดินทาง โดยข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิการรักษา ประกอบด้วย ชนิดของ บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) สถานพยาบาลประจำตัวและครอบครัว รวมทั้งหมดมี 9 ข้อ

ส่วนที่ 2 ภาวะความเจ็บป่วย ประกอบด้วยจำนวนครั้งการไปใช้บริการในสถานบริการ ระยะเวลา 6 เดือนที่ผ่านมา สถานบริการที่เข้ารับการรักษาในการเจ็บป่วยครั้งล่าสุด ในระยะเวลา 6 เดือนที่ผ่านมา โรคที่ไปรักษาในสถานบริการแห่งนั้น ลักษณะการทำงานและกิจกรรมในขณะที่เจ็บป่วยรวมทั้งหมดมี 4 ข้อ

ส่วนที่ 3 เหตุผลการเลือกใช้บริการเมื่อเจ็บป่วย ประกอบด้วย เหตุผลในการเลือกใช้บริการเมื่อเจ็บป่วยครั้งล่าสุด ในระยะเวลา 6 เดือนที่ผ่านมา ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกลับมาใช้บริการในสถานบริการเดิมอีกครั้งเมื่อเจ็บป่วยในครั้งหน้าด้วยโรคเดียวกันโดยใช้คำถามปลายเปิด

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้รับการตรวจสอบตามขั้นตอน ดังนี้

1. การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) หลังจากผู้ศึกษาได้สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาแล้ว นำไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ 3 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา หลังจากผ่านการตรวจสอบจาก

อาจารย์ผู้ควบคุมและผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้ศึกษาได้นำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจสอบ ให้มีความสมบูรณ์ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์การศึกษา

2. นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้ ผู้ศึกษานำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ในอำเภอบ้านโฮ้ง จำนวน 30 คนเพื่อปรับปรุงในด้านภาษาและการใช้คำถาม

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ให้ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง โดยอธิบายวัตถุประสงค์ในการศึกษาลักษณะของแบบสัมภาษณ์ ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับการศึกษาทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างสามารถถอนตัวออกจากการศึกษาได้โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ข้อมูลที่ได้เป็นความลับและเผยแพร่ผลการศึกษาในภาพรวมเท่านั้น หลังจากอธิบายโดยละเอียดแล้ว ผู้ศึกษาจะขอเก็บข้อมูลเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่มีความพร้อมและผู้ยินยอมตอบแบบสัมภาษณ์เท่านั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ศึกษาทำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ถึงนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดลำพูน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลป่าซาง สาธารณสุขกิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษาและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่

2. ผู้ทำการศึกษทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย

2.1 สืบค้นและคัดลอกข้อมูลการเจ็บป่วยของประชาชนย้อนหลัง เกี่ยวกับลักษณะทางด้านประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ที่อยู่ รหัสบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) รหัสสถานบริการ จำนวนครั้งการเจ็บป่วยและ สาเหตุ/โรคที่มาใช้บริการสุขภาพของศูนย์สุขภาพชุมชนดงหลวง ศูนย์สุขภาพชุมชนหนองยวง โรงพยาบาลป่าซาง จ.ลำพูนและโรงพยาบาลจอมทอง จ.เชียงใหม่ ในระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2548 ถึง 31 มีนาคม 2548

2.2 เก็บแบบสัมภาษณ์ โดยปฐมนิเทศผู้ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลให้มีความเข้าใจที่ตรงกันก่อนทำการสัมภาษณ์ ชี้แจงวัตถุประสงค์ เทคนิคการสัมภาษณ์และการบันทึกข้อมูล จากนั้นจึงใช้แบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้ทำการศึกษานำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของข้อมูลและติดตามซ้ำในกรณีที่พบข้อมูลแบบสัมภาษณ์ไม่ครบถ้วน แล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติและแปลผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ทำการศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ
2. ข้อมูลการใช้บริการสุขภาพและภาวะความเจ็บป่วยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ
3. ข้อมูลเหตุการณ์การเลือกใช้บริการเมื่อเจ็บป่วยวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่และร้อยละ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved